

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-10-22 Nr. 429-253
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2025 m. birželio 13 d. eismo įvykyje buvo apgadintas pareiškėjo automobilis „Toyota RAV4“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) (toliau – Įvykis). Pareiškėjas kreipėsi į eismo įvykio kaltininko automobilio valdytojų civilinę atsakomybę įprastiniu transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu (toliau – TPVCAPD) apdraudusį draudiką ir pateikė pretenziją dėl per Įvykį automobiliui padarytos žalos atlyginimo.

2025 m. birželio 26 d. draudikas atlygino suderintą automobilio remonto išlaidų kainą – 624,48 Eur, tačiau nesutiko atlyginti pareiškėjo prašomų automobilio prekinės vertės netekimo išlaidų.

2025 m. birželio 30 d. pareiškėjas pateikė draudikui pretenziją, kurioje reikalavo išmokėti papildomą draudimo išmoką, atlyginančią automobilio prekinės vertės netekimo nuostolius. Pareiškėjas nurodė, kad automobilis buvo visiškai naujas, Įvykis įvyko nepaėjus 24 valandoms po automobilio atsiėmimo. Pareiškėjo teigimu, automobilio rinkos vertė neabejotinai sumažėjo, nes Įvykis yra užfiksuotas transporto priemonės istorijoje, buvo keičiami kėbulo elementai ir atlikti kiti darbai, turintys įtakos vertinant automobilio techninę ir estetinę būklę, o potencialūs pirkėjai vengia automobilių su avarijų istorija – tai mažina automobilio prekinę vertę.

Draudikas, atsakydamas į pareiškėjo pretenziją, informavo pareiškėją, kad prekinės vertės praradimas apskaičiuojamas vadovaujantis Koeficientų apgadintoms kelių transporto priemonėms taikymo tvarkos aprašu¹ (toliau – Aprašas). Vadovaujantis Aprašu, prekinė vertė skaičiuojama tik tada ir tik konkrečiai Aprašo priede Nr. 2 nurodytoms dalims, kai jos yra keičiamos, remontuojamos ir esant poreikiui dažomos. Remontuojant pareiškėjo automobilį plastikinės detalės buvo pakeistos naujomis originaliomis – jos nebuvo nei remontuojamos, nei dažomos. Vadovaujantis Aprašu, dalims, kurios nebuvo dažytos ir (arba) remontuotos ir kurių nėra Apraše įtvirtintame sąraše, prekinės vertės netekimas nėra skaičiuojamas.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas išnagrinėti kilusį ginčą. Kreipimesi pareiškėjas prašė įpareigoti draudiką išmokėti papildomą draudimo išmoką, atlyginančią automobilio prekinės vertės netekimo išlaidas.

Pareiškėjas reikalavimą grindė remdamasis Aprašo 4.2 papunkčiu, pagal kurį transporto priemonės prekinės vertės netekimas – transporto priemonės negrįžtamas vertės sumažėjimas dėl remonto, dažymo ar nepašalintų pažeidimų, įskaitant transporto priemonės istorijos pasikeitimą dėl įvykio fakto, palyginti su transporto priemonės verte iki apgadavimo. Anot pareiškėjo, Įvykio metu automobilis buvo naujas (rida – 45 km), todėl patyrus avariją tokiam automobiliui turi būti taikomas prekinės vertės netekimo atlyginimas. Be to, įrašas apie eismo įvykį automobilio istorijoje taip pat mažina jo rinkos vertę.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas pakartojo atsakyme į pareiškėjo pretenziją

¹ Patvirtinto Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V1-118.

išdėstytus argumentus ir aplinkybes bei prašė pareiškėjo reikalavimą laikyti nepagrįstu.

Draudikas pažymėjo, kad pareiškėjo automobiliui buvo atlikti tik smulkūs remonto darbai – pakeistos kelios plastikinės buferio apdailos dalys, o ne konstrukcinės kėbulo detalės. Dalys pakeistos naujomis originaliomis be dažymo, todėl darbai prilygsta įprastai techninei apžiūrai. Pagal taikytiną Aprašo priedą, tokiems darbams prekinės vertės netekimas nenumatytas.

Anot draudiko, toks minimalus remontas nesumažino automobilio vertės. Net jei yra įrašas apie eismo įvykį automobilio istorijoje, tinkamai paaiškinus, kad remontas buvo nežymus, tai neturėtų įtakos automobilio rinkos kainai.

Draudikas informavo, kad, siekdamas pagrįsti savo sprendimą, papildomai kreipėsi į du kilnojamojo turto vertintojus, kurių specializacija – transporto priemonių vertinimas. Turto vertintojų nuomone, šiuo konkrečiu atveju prekinės vertės netekimas nebūtų skaičiuojamas.

Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad surinko pakankamai duomenų ir pagrįstai priėmė sprendimą pareiškėjui neatlyginti automobilio prekinės vertės netekimo išlaidų, todėl prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl draudiko sprendimo nemokėti draudimo išmokos, atlyginančios automobilio prekinės vertės netekimo išlaidas.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina nustatyti, ar draudiko sprendimas atitinka teisinį TPVCAPD reguliavimą ir yra pagrįstas.

Iš ginčo šalių pateiktų duomenų matyti, kad šiuo atveju ginčo dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju nėra. Pareiškėjas teigia, kad draudikas netinkamai nustatė pareiškėjo dėl įvykio patirtos žalos dydį, nes atsisakė atlyginti automobilio prekinės vertės netekimo išlaidas.

TPVCAPD reguliuojamas Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis. TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudimo išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė.

Pagal TPVCAPD sutartį, kaip nuostolių draudimo sutartį, mokama draudimo išmoka yra skirta atlyginti žalą, per eismo įvykį padarytą asmeniui, turtui ir neturtinei žalai, taip pat nuostoliams, atsiradusiems kaip eismo įvykio padarinys, kompensuoti².

Kartu pažymėtina tai, kad draudimo išmokos mokėjimas TPVCAPD atveju yra susijęs su apdraustos transporto priemonės valdytojų civiline atsakomybe, todėl, apskaičiuodamas draudimo išmoką, draudikas turi laikytis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra nurodęs, kad žala, padaryta asmens turtui, nesant įstatyme nustatytų ar leistų išimčių, turi būti atlyginama laikantis visiško nuostolių atlyginimo principo (Civilinio kodekso 6.251 straipsnis), kurio esmė ta, kad žalos atlyginimu turi būti siekiama ją patyrusį asmenį grąžinti į iki pažeidimo buvusią padėtį.³

Teisingas žalos atlyginimas reiškia tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalą, būtų iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės, o kai nustatomas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita.

Viena vertus, tai reiškia, kad draudimo išmokos turi užtekti dėl eismo įvykio atsiradusiems nuostoliams atlyginti. Kita vertus, draudimo išmoka negali būti didesnė nei

² TPVCAPDĮ 2 straipsnio 2 ir 5 dalys.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. liepos 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-240-1075/2019.

išlaidos, objektyviai reikalingos nukentėjusio asmens praradimams kompensuoti.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių⁴ (toliau – Taisyklės) 13 punkte: nukentėjusio trečiojo asmens transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui (toliau kartu – turtas) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar Biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar Biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, remonto paslaugų teikėjo pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais, remonto sąmatomis ar kitais remonto išlaidų pagrindimo dokumentais, taip pat atsižvelgdamas į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį pagrindžiančius dokumentus.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra konstatavęs, kad pirmiau nurodytos teisės aktų nuostatos (įskaitant ir bendrąsias draudimo teisinius santykius reglamentuojančias nuostatas) įtvirtina draudiko pareigą vertinti visus jam pateiktus dokumentus ir įvertinti visas aplinkybes, įskaitant ir nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus, siekiant, kad žalos dydis būtų nustatytas taip, kad nukentėjusiam asmeniui žala būtų kompensuota visiškai, tiek, kiek tai leidžia privalomąjį civilinės atsakomybės draudimą reglamentuojančios taisyklės. Visiškas nuostolių kompensavimo principas reikalauja, kad asmeniui padaryta žala, kiek tai objektyviai įmanoma, būtų nustatyta ne standartizuotu, bet individualiu būdu. Iškilus ginčui dėl draudimo išmokos dydžio (žalos dydžio) tarp asmens, reikalaujančio išmokėti draudimo išmoką, ir draudiko, apdraudusio transporto priemonės valdytojo civilinę atsakomybę privalomuoju draudimu, draudimo išmokos dydis (žalos dydis) kiekvienu konkrečiu atveju turi būti įrodinėjamas, remiantis Civilinio proceso kodekso nustatytais įrodinėjimo taisyklėmis ir leistiniais įrodymais.⁵

TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad atsakingas draudikas ar Biuras moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumą, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Pareiškėjas reikalavimą draudikui atlyginti automobilio prekinės vertės netekimo nuostolius grindė Aprašo nuostatomis. Anot pareiškėjo, transporto priemonės prekinės vertės netekimas apima ne tik fizinius pažeidimus, bet ir transporto priemonės istorijos pasikeitimą dėl įvykio fakto, prekinės vertės netekimas privalomas vertinti transporto priemonėms iki 60 mėn. nuo pirmos registracijos, kai nustatoma jų vertė.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad TPVCAPD reglamentuojančiuose teisės aktuose (nei TPVCAPDĮ, nei Taisyklėse) nėra nuorodos į Aprašą. Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, taip pat į pačiame Apraše nurodomą jo paskirtį⁶, manytina, kad, nustatant nukentėjusio trečiojo asmens turtui padarytą žalą, neturi būti išimtinai remiamasi tik Aprašo nuostatomis, o žalos dydis turi būti nustatytas atsižvelgiant į visas aplinkybes ir vadovaujantis TPVCAPD tikslais.

Aprašo 4.2 papunktyje pateikiama Apraše vartojama transporto priemonės prekinės vertės netekimo sąvoka: transporto priemonės negrįžtamas vertės sumažėjimas dėl remonto, dažymo ar nepašalintų pažeidimų (kai transporto priemonės dalys technologiškai suremontuojamos atkuriant jų funkcines savybes, kai remonto technologinis procesas gali turėti įtakos elemento fizinei, cheminei, estetinei būklei ar tarnavimo laikui), įskaitant transporto priemonės istorijos pasikeitimą dėl įvykio fakto, palyginti su transporto priemonės verte iki apgadavimo. Aprašo 45 punkte nustatyta, kad prekinės vertės netekimas apskaičiuojamas ne senesnėms kaip 60 mėn. nuo pirmos registracijos transporto priemonėms.

Viena vertus, iš pateiktų duomenų nustatyta, kad pareiškėjo automobilis buvo naujas, eksploatuotas mažiau nei 24 val. (rida – 45 km), todėl įvykio metu nebuvo senesnis kaip 60 mėn.

Antra vertus, draudikas Lietuvos bankui pateikė duomenis, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjo automobiliui atlikti tik smulkūs remonto darbai. Pareiškėjas kreipimesi nurodė, kad

⁴ Patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018.

⁶ Apraše nurodoma, kad jis nustato apgadintos kelių transporto priemonės vertei apskaičiuoti taikomų koeficientų reikšmes ir apgadintos kelių transporto priemonės vertės apskaičiavimo eigą. Aprašas skirtas turto arba verslo vertinimo įmonėms ir nepriklausomiems turto arba verslo vertintojams, atliekantiems apgadintos kelių transporto priemonės vertinimą (Aprašo 1 punktas).

automobiliui buvo keistos „konstrukcinės detalės“, tačiau, draudiko teigimu, faktiškai buvo pakeistos tik dvi buferio plastikinės apdailos dalys: buferio apatinė dalis (apdaila), buferio apatinės dalies apdailos juosta (o ne visas buferis).

Draudikas atkreipė dėmesį, kad minėtos dalys nebuvo remontuojamos, jos pakeistos naujomis originaliomis gamintojo dalimis, remonto darbai atlikti pas oficialų gamintojo atstovą. Minėtos dalys nebuvo dažomos. Taigi remonto darbus iš esmės sudarė buferio nuėmimas ir uždėjimas, konkrečių jo sudedamųjų dalių pakeitimas, neatliekant jokio remonto. Draudiko teigimu, tokio pobūdžio darbai prilygsta kasdienės techninės priežiūros darbams.

Draudikas paaiškino, kad, vertinant atlikus darbus ir pakeistas dalis pagal Aprašo priedą Nr. 2 „Rekomenduojamos procentinio prekinės vertės netekimo koeficiento NM reikšmės“, tokiems darbams nėra numatytas prekinės vertės netekimo skaičiavimas.

Sutiktina su draudiko argumentu, kad Aprašo sąraše detalės nurodytos tokios, kurių keitimas gali turėti įtakos automobilio prekei vertei, t. y. jos pjaunamos, atsukamos, kniedijamos, paprastai metalinės ar panašių medžiagų dalys, kai dažniausiai neužtenka jas tik pakeisti, tačiau reikia atlikti papildomus dažymo ar kitus panašius darbus.

Draudikas pateikė automobilio remonto darbų sąmatą, kurioje nurodyti automobilio remonto darbai apima radaro reguliavimą, buferio nuėmimą ir uždėjimą, buferio apvalkalo keitimą bei gedimų atminties nuskaitymą po remonto. Automobilio remonto sąmatoje nurodytos keistinos šios dalys: viršutinė buferio apvalkalo dalis ir apatinė buferio apvalkalo dalis.

Iš pateiktų duomenų matyti, kad remontuojant pareiškėjo automobilį pakeistos dalys nepatenka į Aprašo priede Nr. 2 „Rekomenduojamos procentinio prekinės vertės netekimo koeficiento NM reikšmės“ nurodytų kėbulo dalių sąrašą. Draudikas, siekdamas pagrįsti savo sprendimą, kreipėsi į du kilnojamojo turto vertintojus (UAB „Marleksa“ ir UAB „Nepriklausomų vertintojų biuras“), kurių specializacija – transporto priemonių vertinimas, ir pateikė jų atsakymus Lietuvos bankui. Abiejų turto vertintojų nuomone, šiuo konkrečiu atveju, vertinant Aprašo nuostatas ir remonto darbų apimtį, prekinės vertės netekimas nebūtų skaičiuojamas.

Sutiktina su draudiko argumentu, kad vien eismo įvykio faktas negali savaime lemti prekinės vertės netekimo kompensavimo. Turi būti tiriamos aplinkybės, kiek konkretus įvykis (jo stiprumas, dydis, remonto aplinkybės) leidžia daryti išvadą apie automobilio vertės sumažėjimą. Atsižvelgiant į pirmiau nurodytus argumentus, nėra pagrindo sutikti su formalium pareiškėjo vertinimu, jog vien automobilio sugadinimo faktas sąlygoja išvadą, kad asmuo, kuriam kompensuotos automobilio remonto išlaidos, realiai patyrė turtinius praradimus dėl automobilio prekinės vertės netekimo.

Pažymėtina, kad pareiškėjas nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių, kad, atsižvelgiant į padarytų sugadinimų pobūdį ir mastą, dėl atlikto automobilio sugadinimų remonto galimas detalių eksploatacinių savybių pablogėjimas.

Be kita ko, pareiškėjas savo reikalavimą draudikui grindė aplinkybe, kad įrašas automobilio istorijoje apie eismo įvykį turi įtakos jo automobilio vertei. Siame kontekste sutiktina su draudiko argumentu, kad, tinkamai atskleidus informaciją apie šio smulkaus remonto faktą ir apimtį (pvz., siekiant parduoti automobilį), tai neturėtų įtakos automobilio rinkos vertei.

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, darytina išvada, kad žalos dydžio nustatymo prerogatyvą turintis draudikas priėmė pagrįstą sprendimą neatlyginti pareiškėjo nurodytų automobilio prekinės vertės netekimo nuostolių. Draudikui pagrindus sprendimą neatlyginti automobilio prekinės vertės netekimo nuostolių, pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas yra atmetinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo

dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis